

[Girginova protiv Bugarske](#)¹ (broj 4326/18), 4.3.2025.

Povreda člana 10. Ek

Povreda člana 13. Ek

Podnositeljica predstavke je Galina Mariova Girginova, bugarska državljanka.

Ona je jedna od novinarki Sadebni Reportazhi, online medijske organizacije koja pokriva pravosuđe (<https://judicialreports.bg/>).

Predmet se odnosi na odbijanje da joj se omogući pristup razlozima koji su navedeni u oslobađajućoj presudi bivšem ministru unutrašnjih poslova, Tsvetanu Tsvetanovu, čiji je krivični postupak zbog navodnog dopuštanja nezakonitog tajnog nadzora bio povjerljiv i proveden nejavno. Razlozi oslobađajuće presude nisu bili objavljeni na internetu, kao što je uobičajeno prema bugarskom zakonu. Sud u Sofiji je odbio njen zahtjev jer su se odnosili na tehničke detalje o korištenju prikrivene opreme za nadzor, što je bila tajna informacija. Njen zahtjev za sudsko preispitivanje tog odbijanja je odbijen.

Podnositeljica predstavke prigovara da je odbijanjem njenog zahtjeva prekršen član 10. (sloboda izražavanja) Evropske konvencije o ljudskim pravima, te da u vezi s tim nije imala djelotvoran pravni lijek propisan članom 13.

Evropski sud je, između ostalog, ukazao da je gradski sud u Sofiji mogao postići cilj kojem je težio (zadržati tajnost o metodama i sredstvima koja se koriste za provođenje tajnog nadzora) drugim sredstvima. Na primjer, mogao je razmotriti pribjegavanje jednoj od postojećih tehnika kako bi izbjegao otkrivanje informacija koje bi mogle ugroziti nacionalnu sigurnost, i istovremeno na smislen način objasniti zašto je odlučio osloboditi bivšeg ministra unutarnjih poslova i njegove suoptuženike. Njegov izbor da zadrži u tajnosti sve razloge za tu oslobađajuću presudu – i rezultirajuće miješanje u prava podnosioca predstavki prema članu 10. Konvencije – mora se prema tome smatrati izvan svake prihvatljive slobodne procjene koju uživaju bugarske vlasti u vezi s predmetom koji se razmatra, i stoga kao nadilaženje onoga što je "nužno u demokratskom društvu". Utvrdio je povredu člana 10. Konvencije.

[K.M. protiv Republike Sjeverne Makedonije](#) (broj 59144/16), 4.3.2025.

Povreda člana 8. Ek

Podnositeljica predstavke je K.M., državljanka Republike Sjeverne Makedonije

Predmet se odnosi na navodni propust države da zaštiti K.M., tada 14-godišnju djevojčicu, od seksualnog zlostavljanja. Navela je da je zaposlenik telekomunikacijskog preduzeća, Gj.K., koji je došao u njenu porodičnu kuću kako bi uspostavio internetsku vezu, milovao njenu nogu, grudi, masirao joj ramena i rekao joj da je muškarci vole jer ima velike grudi. On joj nije prijetio, niti je upotrijebio bilo kakvu silu. Krivična prijava podnositeljice predstavke je odbačena. Naknadna građanska tužba i zahtjev za naknadu štete prema Zakonu o građanskoj odgovornosti za uvredu i klevetu okončan je tako što je sud zaključio da nema osnove za odštetu. Žalbeni sud odbio je žalbu podnositeljice predstavke, potvrdivši zaključke nižeg suda

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

i zaključivši da ne postoji zakonska odredba o građanskoj odgovornosti koja bi pokrivala zahtjev podnositeljice predstavke.

Pozivajući se na član 1. Protokola broj 12 (opća zabrana diskriminacije) K.M. se žali da joj nije osigurano pravo na zaštitu od seksualnog napada te da je zbog toga ostala bez ikakve pravne zaštite.

Evropski sud je navode podnositeljice predstavke razmatrao u okviru člana 8. Konvencije. Evropski sud je kao prvo istakao da su domaći građanski sudovi odbili zahtjev podnositeljice predstavke za naknadu štete, kao i njen zahtjev da Gj.K. bude proglašen odgovornim za uvredu. Utvrđeno je da djelo koje je navodno počinio Gj.K. nije predstavljalo uvredu u smislu člana 6. Zakona o uvredama i kleveti. Stoga, građanskopravno pravno sredstvo prema tom Zakonu, kako su ga tumačili sudovi, nije pružio podnositeljici predstavke zaštitu od tih navodnih radnji.

Drugo, u svojim presudama domaći su sudovi uzeli u obzir član 191. Zakona o obaveznim odnosima koji dopušta žrtvi krivičnog djela protiv njene spolne slobode, počinjenog prijevarom, prisilom ili zloupotrebom odnosa podređenosti ili ovisnosti, da traži naknadu. Međutim, s obzirom da je Gj.K. nije bio osuđen za takvo krivično djelo, čini se da član 191. Zakona o obaveznim odnosima nije bio primjenjiv na činjenice predmeta podnositeljice predstavke.

Treće, Vlada je tvrdila da je građanski zahtjev za naknadu štete pretrpljene kao posljedica povrede ličnog prava, predviđen čl. 9-a i 189. Zakona o obaveznim odnosima, podnosiocu predstavke mogao pružiti građanskopravnu zaštitu. Međutim, nisu podnijeli nikakvu domaću sudsku praksu u prilog toj tvrdnji. Štoviše, domaći sudovi nisu se pozvali na ove članove u odlučivanju, već su uzeli u obzir samo član 191. tog Zakona. Konačno, u svojoj presudi, žalbeni sud je utvrdio da nije bilo zakonskih odredbi koje pokrivaju zahtjev podnositeljice predstavke. U takvim okolnostima, Sud može samo zaključiti ili da građanski zahtjev za naknadu štete za zaštitu ličnih prava nije nudio nikakve izgleda za uspjeh u predmetu podnositeljice predstavke, ili, alternativno, da žalbeni sud nije proveo dovoljno temeljitu ocjenu okolnosti njenog predmeta pri donošenju tog zaključka.

Evropski sud je zaključio da odredbe domaćeg građanskog prava, kako su ih domaći sudovi primijenili u praksi, nisu podnositeljici predstavke pružile potrebnu zaštitu od seksualnog zlostavljanja.

Evropski sud je utvrdio povredu člana 8. Konvencije.

Milashina i ostali protiv Rusije (broj 75000/17), 4.3.2025.

Povreda člana 8. Ek

Povreda člana 10. Ek

Podnosilac predstavke je urednička i izdavačka kuća registrirana u Moskvi od 1998, koja je uređivala i izdavala nacionalne novine Novaya Gazeta. Podnositeljica predstavke, Jelena Valeryevna Milashina, koja je rođena 1977., bila je stalna novinarka od 1997. i urednik u odjelu za posebne projekte novina. Podnosilac predstavke, Dmitrij Andrejevič Muratov bio je predsjednik uredničkog vijeća Novaya Gazeta (i njegov bivši glavni urednik) i također dobitnik Nobelove nagrade za mir 2021. (zajedno s filipinskom novinarkom Mariom Ressa). Podnosilac predstavke, Sergey Nikolayevich Kozheurov bio je jedan od osnivači Novaya Gazete i njen glavni urednik.

Predmet se odnosi na verbalne prijetnje koje su podnositelji primili nakon što su objavili članke koji otkrivaju nasilnu kampanju velikih razmjera koju su navodno čečenske vlasti vodile protiv ljudi percipiranih kao homoseksualci.

Pozivajući se na čl. 10. (sloboda izražavanja), 2. (pravo na život) i 8. (pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života) podnosioci predstavke se žale da vlasti nisu poduzele mjere da ih zaštite iako su bili neovisni novinari koji su izvještavali o ljudima i razotkrivali kršenja prava. Također navode da su bili diskriminirani jer su pisali o otmici i ubijanju ljudi koje su čečenske vlasti smatrale homoseksualcima.

U pogledu člana 8. Evropski sud je istakao da su ponavljane izjave protiv podnosilaca predstavki u ovom predmetu, uključujući izjave muftije Čečenije, nastojale da ih dehumaniziraju u očima Čečena i drugih vjernika, na načine koji bi se mogli shvatiti kao poziv ili dopuštenje vjerskog autoriteta koji odobrava nasilne postupke protiv podnosilaca predstavki Time su autori izjava izložili podnosiocima predstavki potencijalno teškim aktima nasilja ili zastrašivanja od strane većeg broja lica u dužem vremenskom periodu. Međutim, kao što je Evropski sud već utvrdio, nacionalne vlasti su zapravo oprostile radnje čečenskih dužnosnika i istraga krivičnih prijava nije bila učinkovita. Evropski sud je utvrdio da je došlo je do povrede člana 8. Konvencije u odnosu na gđu Milashinu, g. Muratova i g. Kozheurova. U vezi sa članom 10. a u kontekstu brojnih i ozbiljnih kršenja ljudskih prava u Čečeniji u relevantno vrijeme Evropski sud je zaključio da je tužena država ne samo propustila izvršiti svoju dužnost da se nezakonito i nerazmjerno ne miješa u pravo podnosilaca predstavki na slobodu izražavanja, već je također propustio poduzeti razumne i primjerene mjere kako bi omogućio ostvarivanje slobode izražavanja, bez straha od represije, u uvjetima koji pogoduju javnoj raspravi. Utvrdio je povredu člana 10. Konvencije.

Gorše protiv Slovenije (broj 47186/21), 6.3.2025. godine

Povreda člana 6.2. Ek (pretpostavka nevinosti)

Podnosilac predstavke je Brane Gorše, slovenački državljanin, rođen 1960. godine i živi u Ljubljani -Šentvid.

Predmet se odnosi na krivični postupak protiv gospodina Goršea, advokata, zbog zloupotrebe položaja i pranja novca, u kojem je u konačnici osuđen 2014. godine.

Pozivajući se na član 6. st. 1. i 2. (pravo na pravično suđenje/pretpostavka nevinosti), on navodi da postupak nije bio pravičan. On posebno tvrdi da sudija koji je odlučivao u predmetu nije bio nepristrasan i prejudicirao je njegovu krivicu, jer je prije početka suđenja protiv podnosioca predstavke prihvatio potvrdno izjašnjenje o krivici saoptuženih u istom predmetu.

Evropski sud je, između ostalog, istakao da su presude kojima su usvojeni sporazumi o priznanju krivnje suoptuženika sadržavale detaljan činjenični opis kažnjivog ponašanja koje se pripisuje podnosiocu predstavke i upućivalo na njega. U operativnom dijelu se navodi kao „počinitelj“ krivičnog djela zloupotrebe položaja. Radilo se o pravnoj procjeni postupaka Podnosioca predstavke kada mu još nije suđeno. Evropski sud je istakao da je postojao legitiman strah od nepristrasnosti predsjedavajućeg sudije i da viši sudovi nisu otklonili procesne nedostatke prvostepenog postupka.

Kotnik i Jukič protiv Slovenije (broj 56605/19 i 25424/23), 6.3.2025. godine

Predstavka odbačena zbog neiscrpljivanja

Podnosioci predstavke su Tadej Kotnik i Luka Jukič, slovenački državljani rođeni 1972. i 1974. godine. Žive u Ljubljani i Žužemberku (Slovenija).

Predmet se odnosi na hitne mjere koje je Banka Slovenije preduzela 2013. i 2014. s ciljem zaštite finansijskog sistema. Odluke su uticale na velike slovenačke banke, uključujući Celjsku banku i Nova KBM banku. Kao rezultat tih mjera, subordinirane obveznice i dionice podnosilaca predstavki u navedenim bankama su poništene bez naknade.

Pozivajući se na članove 6. stav 1 (pravo na pravično suđenje), 13. (pravo na efikasan pravni lijek) i član 1. Protokola br. 1 (zaštita imovine), podnosioci predstavki se žale, posebno, da su hitne mjere Banke Slovenije i povezane sudske odluke povrijedile njihova imovinska prava, te da i dalje nemaju pristup bilo kakvom efikasnom pravnom lijeku za osporavanje predmetnih mjera. Podnosilac predstavke Kotnik također se žali da su kamate na njegove obveznice predstavljale imovinu koja je bila retroaktivno opozvana. Podnosioci predstavke su se posebno žalili da slovenske vlasti nisu provele presuda Evropskog suda iz 2021. u njihovu korist. Tom presudom je odlučeno da je bitno da bivši imatelji poništenih dionica ili obveznica imaju pravni put za učinkovito osporavanje miješanje u njihova imovinska prava.

Evropski sud je primijetio da je 2024. godine na snagu stupio novi zakon koji bivšim nositeljima poništenih obveznica ili dionica omogućava pokretanje sudskih postupaka protiv Banke Slovenije, uz mogućnost dodjele naknade štete. Stoga je odbio pritužbe podnositelja jer nisu iskoristili sve pravne puteve dostupne na domaćem nivou.

T.A. protiv Švajcarske (broj 13437/22), 6.3.2025. godine

Nema povrede člana 8. Ek

Podnositeljica predstavke je T.A., državljanka Švajcarske koja je rođena u Etiopiji 1967. godine. Odselila se u Švajcarsku 1995. godine sa suprugom švajcarcem i trenutno tamo živi, u gradu Versoix.

Predmet se odnosi na odbijanje švicarskih vlasti da aplikantici odobre usvajanje djeteta koje je dovela u Švajcarsku iz Etiopije 2017. godine. Bebu je pronašla u Adis Abebi 2016. godine i etiopske vlasti su naknadno odobrile usvajanje. Međutim, švicarski sudovi su je u konačnici odbili sa zahtjevom za usvojenje 2021. godine. Odbijanje su zasnovali na njenim godinama, finansijskoj situaciji, koja je uključivala oslanjanje na socijalna davanja, njeno slabo zdravlje, kao i činjenicu da se radi o već svršenom činu s obzirom na to da je već donijela bebu u Švicarsku, iako su 2016. godine nadležni organi odbili njen zahtjev za usvojenje.

Pozivajući se na član 8 (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), T.A. se žali da su joj, odbijanjem zahtjeva za usvojenje, vlasti prekršile njeno pravo na poštovanje porodičnog života. Tvrdi da su sudovi zanemarili najbolji interes djeteta koje je živjelo s njom poslednjih sedam godina i ostvarilo vezu roditelj – dijete.

Evropski sud je, između ostalog, istakao da je u domaćem postupku Savezni vrhovni sud, pozivajući se na član 8. Konvencije, procijenio finansijsku situaciju podnositeljice predstavke, njeno zdravstveno stanje i činjenicu da su vlasti odbile njen zahtjev za usvojenje, te je zaključio da njene okolnosti ne ispunjavaju zakonske uvjete za posvojenje. Iako su postojale bliske lične veze između podnosioca predstavke i djeteta, sud je utvrdio da

odbijanje nije rezultiralo prisilnim razdvajanjem i da su mogli živjeti zajedno ili u Etiopiji ili u Švajcarskoj. Sud je također naglasio da se nezakonito odvođenje djeteta u Švicarsku, zaobilazeći zakonske procedure, ne može opravdati izlikom da služi najboljem interesu E., sa kojim zaključkom se Evropski sud složio. Čini se, dakle, da je Savezni vrhovni sud smatrao da je, s obzirom na odbijanje njenog zahtjeva za usvojenje, pravo podnositeljice predstavke na poštivanje njenog porodičnog života, u onoj mjeri u kojoj je bilo pogođeno, nadmašio javni interes. Sud ne vidi razloga da smatra drugačije. Razlozi navedeni za osporavano odbijanje bili su relevantni i dovoljni u smislu člana 8. stav 2. S obzirom na polje slobodne procjene dodijeljeno tuženoj državi, Sud smatra da su zaključci švajcarskih sudova, uključujući one Saveznog vrhovnog suda, uspostavili pravičnu ravnotežu između interesa podnositeljice predstavke i interesa države u pogledu prava podnositeljice predstavke na poštivanje njenog porodičnog života.